
Voksne etniske minoritetsmænd – marginalisering og intersektionalitet

AF SUNE QVOTRUP JENSEN, JEPPE FUGLSANG LARSEN
OG ANN-DORTE CHRISTENSEN¹

ABSTRACT

Adult Ethnic minority men, marginalization and intersectionality

Adult ethnic minority men make up a blind spot in gender and masculinity research. The article contributes to Danish gender studies by examining adult ethnic minority men in a suburb of Aalborg. The analysis applies an intersectional perspective as well as conceptualizations of class travel and othering. Methodologically it is based on qualitative interviews with 24 ethnic minority men living in the area. The article analyzes specific processes of marginalization in relation to local culture and social politics; implications of downward class journey; and processes of othering. One of the main findings is that the marginalized position of these adult ethnic men is related to intersecting categories where for instance the downward class journey and the processes of othering are intertwined and inseparable.

KEYWORDS

Ethnicity, class, gender, masculinity, intersectionality, marginalization

Sune Qvotrup Jensen er lektor i sociologi samt formand for CeMAS, Center for Maskulinitetsforskning, ved Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet. Han forsker i køn, etnicitet og intersektionalitet samt en række kriminologiske og bysociologiske problemstillinger.

Jeppe Fuglsang Larsen er ph.d.-stipendiat ved Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet, og medlem af CeMAS, Center for Maskulinitetsforskning. Han forsker i radikalisering, subkultur, etnicitet og identitet samt intersektionalitet.

Ann-Dorte Christensen er professor i kønssociologi ved Institut for Sociologi og Socialt Arbejde og CeMAS, Center for maskulinitetsforskning, Aalborg Universitet. Hun beskæftiger sig især med køn, maskulinitet, intersektionalitet, migration og biografisk narrativ forskning.

I den danske køns- og integrationspolitiske debat bliver etniske minoriteter ofte fremstillet som entydigt præget af en 'gammeldags' patriarkalsk kønskultur. Som en konsekvens heraf konstrueres der typisk en dikotom kønsforståelse, hvor etniske minoritetskvinde fremstilles som undertrykte, udsatte og marginaliserede, hvorimod etniske minoritetsmænd skildres som patriarkalske undertrykkere (Andreassen 2005; Marselis 2005; Siim og Stolz 2015). Det synspunkt, at etniske minoritetsmænd kan have specifikke udfordringer og problemer, som er social- og kønspolitisk relevante, er stort set fraværende i den politiske mainstreamdiskurs. På paradoksalt vis spejler forskningen i køn og etnicitet i Danmark denne diskursive ramme. Der har efterhånden været et mangeårigt fokus på samspillet mellem køn og etnicitet i dansk kønsforskning og en generel tilslutning til et intersektionelt blik på køn, herunder et principielt ønske om at inkludere mænd som køn. Men denne forskning har især haft fokus på etniske minoritetskvinde (eksempelvis Mørck 1998; Siim 2003; Liversage 2009) og kun sjældent inddraget de særlige problemer, som relaterer sig til voksne etniske minoritetsmænd (for undtagelser se Charsley og Liversage 2015; Charsley og Wray 2015, for et norsk eksempel se Hoel 2015).²

Denne artikel indskrives sig i forlængelse heraf i det kønsvidenskabelige terræn ved at fokusere på voksne etniske minoritetsmænd, deres sociale problemer og deres erfaringer. Mere specifikt tager vi udgangspunkt i empiriske data om etniske minoritetsmænd, som stammer fra et større flerårigt forskningsprojekt i en Aalborgensisk bydel (Christensen og Jensen 2012b). Vi fokuserer på de helt eller delvist kønsspecifikke processer, som i nogle tilfælde kan marginalisere voksne etniske minoritetsmænd i forhold til forskellige sociale arenaer. Vi analyserer disse kønsspecifikke pro-

cesser i et intersektionelt perspektiv, der faciliterer en forståelse af, hvordan processer knyttet til klasse og etnicitet er med til at skabe, problematisere og potentielt destabilisere forskellige former for maskulinitet. Artiklen har således flere formål: Først og fremmest at bidrage til viden om komplekse marginaliseringsprocesser og sociale udfordringer blandt voksne etniske minoritetsmænd. Dernæst at videreudvikle intersektionalitetsperspektivet ved i praksis at demonstrere dets konkrete empiriske anvendelse samt ved at vise dets analytiske potentialer, herunder hvordan det kan åbne for et komplekst blik på den sociale verden, og dermed udfordre eksisterende antagelser om hvilke aktører, der er privilegerede.

Artiklen indleder med at redegøre for den teoretiske tilgang, metode og empirisk materiale. Derefter følger analysen, som fokuserer på tre områder: (a) hvordan lokale initiativer i hverdagen og det sociale arbejdes organisering sjældent er rettet mod støtte til voksne etniske minoritetsmænd; (b) hvordan en nedadgående klasserejse som følge af migration rummer særlige udfordringer for mænd; (c) hvordan etniske minoritetsmænds oplevelser af andengørelse og racisme hænger sammen med et særligt samspil mellem køn og etnicitet. I den konkluderende diskussion sammenfatter vi først de empiriske resultater og fremhæver dernæst de metodologiske og teoretiske pointer i forhold til intersektionalitetsperspektivet.

TEORETISKE PERSPEKTIVER

Teoretisk tager nærværende analyse udgangspunkt i et intersektionelt perspektiv, som vi kombinerer med teorier om klasserejse og andengørelse. Intersektionalitetsperspektivet har været genstand for omfattende debatter, og der kan identificeres forskellige udlægninger i dansk såvel som i international kønsforskning. Gennemgående

er der imidlertid enighed om, at perspektivets definatoriske kerne er, at forskellige sociale kategorier – eller former for social differentiering – gensidigt konstituerer hinanden både på strukturelt niveau og på det niveau, som angår det konkrete levede liv og sociale identiteter (Crenshaw 1991; McCall 2005; Phoenix 2006; Jensen og Christensen 2011). Der er også enighed om, at denne gensidige konstituering foregår på paradoksale og ofte modsætningsfyldte måder (Pringle 2008). Med Kofoeds ord kan man sige, at kategorier kan “overdrive hinanden eller underkende hinanden eller endda ophæve hinanden” (Kofoed 2005: 44). Implikationen er, at sociale kategoriers betydning kan ændres, undergraves eller endda ‘vendes om’ af andre kategorier.

I tillæg hertil tilslutter vi os Choo og Ferrees pointe om, at intersektionalitetsstudier lægger op til multidimensionelle analyser, som tilstræber at begribe samspillet mellem flere forskellige niveauer af den sociale verden – det vil sige samspillet mellem det strukturelle niveau på den ene side og levet liv på den anden. Samtidig argumenterer Choo og Ferree for, at intersektionalitetsanalyser må være dynamisk og processuelt anlagt – for nærværende artikels tilfælde ved især at se på klasse- og etnicitetskategoriens betydning for kønnede processer (Choo og Ferree 2010). Samme argument findes hos Floya Anthias, der fremhæver, at identitetsforståelser i alt for høj grad har været forbundet med (faste) grupper og kategorier i stedet for at se dem som knyttet til sociale processer (2012). Endelig er vi enige med de forfattere, som har anført, at intersektionalitetsperspektivet ikke skal opfattes som en substantiel eller helstøbt teori om en bestemt gruppe (*in casu* racialiserede kvinder), men derimod som et mere generelt og processuelt perspektiv på den sociale verdens kompleksitet (Hancock 2007a, 2007b; Gans 2008; Collins og Bilge 2016; Davis og Zarkov 2017). Derfor er perspektivet også relevant for eksempelvis forskning i etniske minoritetsmænd (Wingfield 2008).

Som vi nævnte indledningsvis er intersektionalitetsperspektivet vigtigt for at analysere den diskursive konstruktion af etniske minoriteter(s kønsrelationer) i den offentlige debat. Flere forfattere har således vist, hvordan etniske minoriteter systematisk fremstilles som uligestillede i danske mediediskurser. Kønsmæssig uligestilling konstrueres dermed som et etnisk minoritetsfænomen. Konsekvensen af dette er, at der herigennem konsolideres en forestilling om den danske majoritet som allerede ligestillet (Andreassen 2005). En konsekvens af dette intersektionelle samspil på diskursivt niveau er desuden, at etniske minoritetskvinder fremstilles som ofre for deres mænd og kultur, mens etniske minoritetsmænd fremstilles som potentielle undertrykkere. Med andre ord konstrueres etnisk minoritetsmaskulinitet som ‘gammeldags’ og patriarkalsk (i modsætning til etnisk dansk maskulinitet, som konstrueres som uproblematisk og ligestillingsorienteret). Hermed ‘andengøres’ etniske minoritetsmaskuliniteter (Gottzén og Jonsson 2012).³ Konsekvensen kan være, dels at etniske minoritetsmænd erfarer kønsspecifikke typer af andengørelse knyttet til at være positioneret som en racialiseret og problematiseret maskulinitet, dels at etniske minoritetsmænd positioneres som subjekter, der ikke i socialpolitisk forstand kan vække sympati eller være ‘værdigt trængende’. Subjektpositionen som etnisk minoritetsmand bliver med andre ord prekær.

Som nævnt ovenfor bør intersektionalitetsanalyser principielt søge at gribe samspillet mellem forskellige niveauer af den sociale verden. I denne artikel vil det diskursive og strukturelle niveau fungere som et bagtæppe, mens den empiriske analyse primært vil forholde sig til det niveau, som angår identitetsdannelse og det konkrete levede liv. Her trækker vi *for det første* på den teoretiske og empiriske tradition for analyser af klasserejser. Begrebet *klasserejse* har traditionelt været brugt til at analysere social mobilitet eksempelvis i et generationsper-

spektiv, herunder hvordan den klasserejsende person erfarer at møde nye kulturer, vaner og omgangsformer. I forlængelse heraf har kønsforskere fokuseret på forskelle i henholdsvis kvinders og mænds oplevelser af klasserejse (Wennerström 2003; Nielsen 2013). Her bruger vi imidlertid begrebet specifikt i relation til processer knyttet til migration. For mange indvandrere og flygtninge er det vanskeligt at opretholde den klasseposition, de havde i oprindelseslandet (Gullestad 2002; Charsley og Liversage 2015; Christensen 2015). For mænd kan det betyde, at de har svært ved at fastholde deres maskuline identitet, hvis deres klasseposition ændres i forhold til klassepositionen i oprindelseslandet og i forhold til deres ægtefælles klasseposition i det nye samfund. En nedadgående klasserejse kan på den måde have betydning for, hvordan køn og etnicitet opfattes og erfares. Derfor opfatter vi denne tradition som central for at forstå konfigurationer af klasse, etnicitet og køn i et procesperspektiv – og særligt for at forstå, hvordan (undertiden drastiske) ændringer af klasseposition forandrer forudsætninger for, hvilke maskulinitetspositioner, der er tilgængelige.

For det andet trækker vi på den tradition, der inden for postkoloniale og poststrukturelle teoridannelser, har beskæftiget sig med at analysere andengørelsesprocesser. Overordnet kan andengørelse beskrives som diskursive processer, gennem hvilke minoritetsgrupper konstrueres som 'de andre' og gøres illegitime og problematiske. Sådanne processer har den sociale funktion at indstifte sociale demarkationslinjer samt at legitimere og konsolidere majoritetens selv billede (i dette tilfælde som kønligestillede danskere), alt imens den eller de minoritet(er) der andengøres, essentialiseres og reduceres til nogle få negative træk, eksempelvis ved at de konstrueres som kulturelt eller intellektuelt inferiorer. Dette kan have vidtrækkende konsekvenser for såvel minoritetspersoners konkrete livsvilkår, som deres mulighed for at forhandle sociale iden-

titeter (Spivak 1985; Schwalbe 2000; Jensen 2011). Perspektiverne om migration klasserejse og andengørelse er tæt forbundne. Fx har den svenske forsker Catrin Lundström vist, hvordan kategorien 'migrant' oftest forbindes med den underprivilegerede og racialiserede 'anden', mens den i langt mindre udstrækning relateres til 'hvide' migranter eller migranter, der har en privilegeret status (Lundström 2014; 2017).

METODE OG EMPIRISK MATERIALE

Det empiriske grundlag for denne artikel blev primært indsamlet i forbindelse med INTERLOC-projektet, som undersøgte hverdagslivet og sociale relationer i bydelen Aalborg Øst (Christensen og Jensen 2012b). Der er tale om en bydel, som placerer sig noget under gennemsnittet ift. socio-økonomiske faktorer som indkomst, uddannelse mv. Ligeledes er det en sammensat bydel, hvor den etniske diversitet er betydelig højere end i resten af Aalborg. I 2008 var 18% af indbyggerne indvandrere eller efterkommere (Skøtt-Larsen 2008). I 2014 var tallet steget til 20,7%.⁴

Artiklens primære datagrundlag er 24 interviews med etniske minoritetspersoner, som bor i og omkring Aalborg Øst, hvoraf 13 var mænd. Det empiriske materiale er indsamlet i perioden 2008-2013. De interviewede mænd var mellem 25 og 63 år. De migrerede alle til Danmark som voksne eller teenagere og er født i Somalia, Sudan, Syrien, Tyrkiet, Kurdistan, Nigeria, Libanon eller Sri Lanka. Informanterne er rekrutteret gennem personlige kontakter og netværk i bydelen. Kriteriet for at indgå i samplet var alene, at interviewpersonerne var voksne mænd med etnisk minoritetsbaggrund og tilknytning til området. Det var ikke i udgangspunktet et kriterium, at de havde sociale problemer, hvorfor dette tema i nogen grad kan betegnes som et uventet empirisk fund. Omvendt er det ikke overraskende, at informanter fra et socialt og økonomisk un-

derprivilegeret boligområde har sociale problemer. Det egentlig overraskende ved dette fund er således snarere de sociale problemers kønnede karakter.

Interviewene varede i gennemsnit halvtanden time og alle, undtagen et, blev optaget digitalt og transskriberet i fuld længde. Informanterne har selv bestemt, hvor interviewene skulle foregå. Fortrinsvist er interviewene foretaget i informanternes hjem eller på offentlige steder som biblioteker og klubber. Alle navne brugt i artiklen er pseudonymer. Ann-Dorte Christensen (ADC) har indsamlet hovedparten af interview med de kvindelige informanter, mens Sune Qvotrup Jensen (SQJ) og Jeppe Fuglsang Larsen (JFL) har indsamlet interviewene med de mandlige informanter. I den oprindelige tilrettelæggelse af INTERLOC projektet var fordelingen af informanter til interview betinget af alder og ikke af køn. Det viste sig imidlertid, at fortællingerne om både køn og etnicitet for både de kvindelige og mandlige informanter var lettere at videregive til interviewer af samme køn som dem selv. Vores tilgang til interviewene har været at kombinere et livshistorisk perspektiv med et kritisk hverdagslivsperspektiv (Gullestad 2002). Det vil sige, interviewene har handlet om hverdagsliv og sociale relationer i bydelen, familieliv og arbejdsliv, migrationserfaringer, markeringer af sociale skillelinjer, herunder oplevelser af hverdagsracisme samt spørgsmålet om følelser af tilknytning til især Aalborg Øst, men også til Danmark som nationalt fællesskab. Vi har stillet brede spørgsmål til informanternes kønnede erfaringer og deres oplevelser af racialisering og etnicificering. Vi har ikke spurgt direkte til de abstrakte analytiske kategorier, men i stedet spurgt til konkrete hverdagsoplevelser og livshistoriske hændelser (Højgaard 2010, Christensen og Jensen 2012a). Generelt flød interviewene godt, og informanterne var villige til at tale om deres familie og deres liv generelt, men i nogle tilfælde var de mere tilbageholdende med informationer

om emner som racisme og etnicitet. Det opfatter vi som et eksempel på, at diskurser i samfundet er med til at forme konkrete interview-situationer – i dette tilfælde, hvordan relationen mellem etniske majoritetsinterviewere og etniske minoritetsinformanter er påvirket af samfundsmæssige diskurser om racisme og andengørelse (se Jensen 2012 for en uddybning). I analysen af interviewene har vi både betonet det levede liv (hvad der skete) og det fortalte liv (de meningstilskrivninger, som informanter fremhæver som betydningsfulde) (Wengraf 2001). Vi forholder os altså analytisk til interviewmaterialet som informationer, dels om informanternes livs, dels om hvilke betydninger de tillægger dette. Dermed er vores tilgang fænomenologisk og moderat realistisk fremfor konstruktivistisk i diskursanalytisk eller dekonstruktivistisk forstand.

KØN, ETNICITET OG MARGINALISERING I BYDELEN OG DENS SOCIALE ARBEJDE

I denne første del af den empiriske analyse foretager vi en kort redegørelse for undersøgelsens generelle resultater. Efterfølgende sætter vi særligt fokus på betydningen af klasserejse og andengørelse.

En af undersøgelsens centrale fund er, at der blandt nogle af de etniske minoritetsgrupper i Aalborg Øst ser ud til at være kvinderne, der er mest aktive i lokalsamfundet og har de stærkeste familiære og sociale netværk. De er aktive i forhold til at organisere sig og skabe tilhørsforhold til lokalsamfundet. Dette gælder fx for den somaliske gruppe i Aalborg Øst. Generelt ser det således ud til, at det i Aalborg Øst i et vist omfang er de etniske minoritetsmænd, snarere end kvinderne, der er marginaliserede (Christensen og Jensen 2012b; Jesuloganathan 2010). På sin vis giver en sådan sammenligning naturligvis begrænset mening, og den kan komme til at minde om det, som, blandt andre, Hancock (2011) og Yuval-Davis (2012) har omtalt som *oppression olympics*, nemlig en politisk og vi-

denskabeligt problematisk strid om, hvilke grupper der er mest undertrykt og derfor kan påkalde sig mest sympati og diskursiv autenticitet. Når vi alligevel fremhæver pointen her er det, dels fordi den bryder med udbredte diskursive forestillinger om etniske minoriteter, dels fordi den har vigtige teoretiske implikationer, som vi vender tilbage til i den afsluttende konkluderende diskussion.

En af forklaringerne på de særlige problemer, der ser ud til at være for etniske minoritetsmænd i Aalborg Øst, kan hænge sammen med den måde det sociale arbejde i kommunen og i lokalområdet er organiseret på. Der er således flere sociale projekter, der er målrettet etniske minoritetskvinder i området og de problemer og udfordringer, de oplever, mens der er ingen projekter, der er målrettet voksne minoritetsmænd. En af vores informanter, Daahir, som er socialarbejder i bydelen og af somalisk baggrund, forklarer, at projekterne ofte kører i korte perioder, og at det kan være en årsag til, at de ofte er rettet mod kvinderne, da der allerede er etableret kontakt mellem kvinderne og socialarbejdere. Kontakten mellem socialarbejdere og etniske minoritetskvinder i bydelen kan således betegnes som veletableret og projekterne rettet mod kvinderne har overordnet været en succes. Voksne etniske minoritetsmænd med sociale problemer er på den anden side usynlige for socialarbejderne. De begår ikke kriminalitet og laver ikke ballade i bydelen, som marginaliserede yngre minoritetsmænd sommetider gør. I stedet samler de sig i etnonationale klubber i Aalborg Centrum – klubber som socialarbejdere ikke har adgang til eller viden om. Derudover flytter denne gruppe ofte rundt og nogle af dem sover på en sofa den ene dag og en anden den anden dag, hvilket er problematisk rent organisatorisk, da det sociale arbejde i Aalborg Kommune er delt op efter geografiske områder. Det er altså ikke klart, hvilke socialarbejdere, der er ansvarlige for voksne etniske minoritetsmænd, der ikke har synlige sociale problemer og flytter

sig geografisk rundt, og derfor risikerer de at ikke få hjælp.

Fraværet af projekter målrettet voksne minoritetsmænd med sociale problemer, og den manglende kontakt mellem socialarbejdere og denne gruppe, skyldes dog ikke udelukkende de organisatoriske udfordringer, som er knyttet til den geografiske arbejdsdeling af kommunens sociale arbejde. Også de forventninger og krav, som det sociale hjælpesystem har til socialt nødstedte borgere, spiller en rolle. Her spiller normativiteter knyttet til maskulinitet, sårbarhed, selvhjulpethed og betydningen af ikke at tabe ansigt en rolle for socialarbejders kontakt til etniske minoritetsmænd med problemer. Socialarbejderen Daahir forklarer:

“Mange af dem er vant til at skulle være den, der skal klare det hele og holde tingene sammen, og det er svært for dem at skulle komme hen til en fremmed og sige: “Jeg har brug for, at du hjælper mig med det her og det her”” (Daahir).

Og han uddyber, hvorfor mænd er mindre villige til at bede om hjælp end kvinder:

“Det er skamfuldt at få hjælp, og specielt hvis det er på et offentligt sted. Kvinder er jo lige glade, hvis der sidder 20 andre kvinder og der kommer en og fortæller om, hvordan man kan hjælpe sig selv og hinanden og hvilke problemer man har” (Daahir).

Udover at det sociale arbejde i bydelen i mindre grad er rettet mod voksne etniske minoritetsmænd end kvinder, spiller spørgsmålet om maskulinitet og opfattelsen af sig selv som mand også en betydningsfuld rolle. Det er formentlig sådan, at det for både etniske minoritetskvinder og -mænd (og for så vidt også majoritetspersoner) kan være skamfuldt at bede om hjælp. Ikke desto mindre kan denne skam hos minoritetsmændene have et ekstra maskulinitetsaspekt, idet det at bede om hjælp kan opleves som demaskulinerende. Således kunne

det se ud til, at det for disse mænd kan være ekstra skamfuldt at bede om hjælp ud fra en ide om, at man som mand skal kunne klare sig selv, ligesom man ikke har lyst til at andre skal vide noget om ens problemer. Når de etniske minoritetsmænd har vanskeligt ved at profitere på det sociale hjælpesystem, hænger det således sammen med, at både systemet ikke har tilstrækkelig fokus på denne gruppe samt, at deres maskulinitetsidealer indebærer, at man som mand skal kunne klare sig selv og derfor ikke bede om støtte.

KLASSEREJSE

Noget tyder på, at den ændrede sociale status, der er knyttet til at migrere til et nyt land, kan være mere problematisk for mænd end for kvinder. Migrationen indebærer nemlig som regel en klasserejse eller klasse mobilitet, som vil være nedadgående, hvis der ikke er tale om globale eliter, der besidder særligt efterspurgte kvalifikationer (Lundström 2014). Dette statustab vil ofte medføre specifikke udfordringer for mænd, især hvis de forud for migrationen har forbundet deres identitet med en privilegeret maskulin position baseret på høj social status i hjemlandet eller med rollen som familiens hovedforsørger.

I vores materiale er der flere eksempler på mænd, der har oplevet denne form for nedadgående klasserejse. En af dem er Sadiq fra Sudan, som var turistguide i Ægypten, før han kom til Danmark. Han ville gerne studere kommunikation, så han kunne fortsætte med at arbejde med turisme, men fik af jobcenteret at vide, at det var "ufornuftigt". I stedet blev han opfordret til at søge arbejde i madbranchen. Han ville gerne være kok, men fik at vide af jobcenteret, at han i stedet burde starte som opvasker. På den måde føler han, at han flere gange ufrivilligt er blevet 'skubbet nedad' i hierarkiet, og at han ikke længere kan træffe sine egne beslutninger.

Et andet eksempel er Besam fra Tyrkiet.

Besam var involveret i politik i sit hjemland, og er nu ansat som SOSU-assistent. Han har et ambivalent forhold til sit arbejde, hvor han på den ene side er stolt over, at han har taget en uddannelse, har fået et arbejde og ikke lever af overførselsindkomst. Men på den anden side oplever han, at hans arbejde har lav status, og at det har ry som et kvinde-arbejde:

"Hos os... Når man siger: "Jeg er SOSU-assistent", så siger vores omgangskreds: "Du vasker de ældres røv". De betragter det på den måde som lav status. Men sprogligt, når man er en mand, er det noget andet. Så er det endnu mere et nederlag og statustab. Men sådan betragter jeg det ikke. Når man er en mand og vælger en uddannelse, som der ikke er ret mange mænd der vælger... Det er et statustab eller tabu at sige, at man gør et kvindearbejde" (Besam).

Selvom Besam sætter en ære i sit arbejde og er stolt af det, kan han ikke ignorere, at det etniske minoritetsmiljø ser det som et kvindearbejde, der udfordrer hans maskuline position og sociale identitet som mand. Det er nærliggende, at kulturelle forestillinger om kønskomplementaritet og kønsarbejdsdeling, som med en vis ret kan antages at stå stærkt i mange etniske minoritetsmiljøer, spiller en rolle. Dermed bliver samspillet mellem køn og etnicitet afgørende for at kunne forstå de specifikke udfordringer, der er knyttet til at have et arbejde, der, almindeligvis også hos etniske danskere, er konnoteret til omsorg og kvindelighed.

Klasserejsen som følge af migrationen er også et vilkår for etniske minoritetskvinder, men håndteringerne og de normative rammer som klasserejsen udspiller sig indenfor, er kønsspecifikke. Natifa, en ung somalisk kvinde, forklarer her, hvordan kvinder og mænd håndterer den nedadgående klasse mobilitet på forskellige måder:

"De somaliske mænd i Danmark, de er 'store mænd'. De har uddannelse hjemmefra og har

været vant til at forsørge. Når de kommer til Danmark, så har de det sådan, at deres børn er lige som ham, med sprog og sådan noget. Han kan ikke udvikle sig med den uddannelse han har og alt det der. Så bliver han rengøringsmand, skraldemand, slagteriarbejder eller lignende... Det er sværere for mændene at komme til Danmark end kvinderne. Det er fordi, det er mændene, der plejer at forsørge familien. Og nu er det Aalborg Kommune. Hvis hun arbejder for dem, får hun løn, hvis hun arbejder for et firma, får hun løn. Så han bidrager ikke så meget, som han plejer at gøre” (Natifa).

Som Natifa påpeger, kan klasserejse og migration føre til ændring i kønsrelationerne i de tilfælde, hvor kvinder får indkomst og mulighed for egen forsørgelse. Besam forklarer også, at når kvinderne får løn og arbejde, fører det til en anden position i familien, hvor de i højere grad kan være med til at bestemme, når der skal træffes beslutninger. Besam fremhæver også, at der for alle mænd vil være en identitetskrise, hvis man ikke har et arbejde og ikke kan forsørge sin familie, men at denne krise er større for etniske minoritetsmænd end for etniske danske mænd, da etniske minoritetsmænd er socialiseret til mere traditionelle forståelser i forhold til at have hovedansvaret for forsørgelse af familien.

Adib fra Syrien, som er 63 år, forklarer hvordan det i Danmark er kvinden, der tager sig af familien og får en større rolle, og at mandens rolle som forsørger ofte ikke kan opretholdes efter migrationen. Også af Adibs fortælling får vi det indtryk, at nogle af de etniske minoritetsmænd har vanskeligt ved at finde sig til rette end kvinderne har. Han fortæller:

“Jeg kender nogle som har boet her i 18 år, hvis de vil købe en øl, så kan de ikke. Kvinden eller børnene skal med for at oversætte. Jeg kender en der har boet her i 22 år, som kom i et [trafik]uheld, som måtte ringe efter køn” (Adib).

At være afhængig af en kvindelig partner, når det gælder sproglig assistance såvel som økonomi, kan være svært for mænd, der har boet store dele af deres liv i en kontekst, hvor relationerne mellem kønnene har været grundlæggende anderledes, og hvor der hersker en anden forståelse af køn og maskulinitet.

Vores empiriske materiale viser således, at migrationen til Danmark for nogle mænd har været en nedadgående klasserejse, hvor også forholdet mellem mand og kvinde i hjemmet er forandret, således at mandens rolle som forsørger er blevet mindre fremtrædende og i nogle tilfælde ikke har været mulig at opretholde. Samtidig hermed har kvinderne ofte fået en højere grad af selvstændighed ligesom mændene i nogle tilfælde er blevet afhængige af deres partnere i kraft af, at disse er bedre integrerede i det danske samfund.

Fra et intersektionelt perspektiv kan vi således konkludere, at de etniske minoritetsmænds forandrede klasseposition skal forstås i en komplekst samspil med ændringer i de generelle kønsrelationer i etniske minoritetsfamilier. Set i et køns- og etnicitetsperspektiv er der tale om komplicerede og ambivalente processer, idet de på den ene side kan være baseret på større lighed mellem kønnene, mens de på den anden side rummer stærke udfordringer især til mændene, som skal lære at navigere i et felt, hvor den kønsbalance og måske privilegerede maskuline position, som de har erfaringer med, kan være markant ændret eller stærkt udfordret.

ANDENGØRELSE

En af årsagerne til at mændene oplever en nedadgående klasserejse er, at de er marginaliserede på arbejdsmarkedet. De mandlige informanter forklarer, at de på arbejdsmarkedet mødes med, hvad de selv kalder for racisme.

Som vist oven for er Sadiq en af dem, der er på kanten af arbejdsmarkedet. Han

har prøvet at få arbejde i forskellige brancher, men har fundet det vanskeligt at få et job eller en praktikplads. Han mener selv, at den eneste årsag er hans hudfarve. Han nævner, at han var blevet lovet en jobsamtale i et supermarked, og at han senere fandt ud af, at jobbet var givet til en person fra en by langt væk. Derudover har han oplevet racisme fra et bageri i Aalborg:

“Ejeren arbejder der og er også lærer på teknisk skole. Så jeg tog hen til dem og spurgte: “Har I brug for noget?” De siger nej. Efter en uge bliver en af mine danske kammerater ansat der” (Sadiq).

Ifølge Sadiq er det hans hudfarve, der er årsagen til, at han ikke kan få arbejde. En anden informant, Mustafā fra Libanon, der er aktiv i lokale foreninger, forklarer lignende episoder, hvor unge ikke kan få lærepladser og praktiksteder, fordi virksomhedsejere ikke vil ansætte “sorthårede”. Flere af informanterne mener, at en hovedårsag til den oplevede racisme kan findes i mediernes negative portrætter af etniske minoritetsmænd som problematiske, illegitime og voldelige. Sådanne fremstillinger kan være med til at forstærke andengørelsen af etniske minoriteter, hvilket igen kan medvirke til arbejdsmarkedsmarginalisering og hverdagsracisme. Ifølge Besam er det uundgåeligt at etniske minoritetsmænd vil møde etniske danskere, der vil se dem som fremmede og *out of place* i Danmark pga. deres hårfarve og accent:

“Du vil altid opleve, at der er danskere, der ikke vil se dig som dansk, men sige, at du ikke er dansker, fordi du har mørkt hår og taler lidt anderledes. Det vil du altid opleve” (Besam).

Det skaber en følelse af ikke at være velkommen. Sadiq har oplevet hverdagsracisme i nattelivet i Aalborg, hvor han er blevet beskyldt for tyveri, fordi dørmændene, ifølge Sadiq, var jaloux, idet Sadiq sad og talte

med en etnisk dansk pige. Sadiq forklarer, at det er noget, han tager meget tungt, da hans situation som flygtning gør ham sårbar:

“Når vi flygter fra vores hjemland er vi meget sensitive. Hvis der sker et eller andet [noget, der kan opfattes som racistisk] tænker vi, at det er den måde, han ser samfundet [at personen har en racistisk forståelse af samfundet]. Fordi vi er flygtet (...). Når man bliver ramt en lille smule, så har man det dårligt” (Sadiq).

Sadiq har overvejet at tage tilbage til Sudan, men kan ikke pga. krigen. Hans oplevelser med racisme på arbejdsmarkedet og i hverdagen har fået ham til at trække sig tilbage fra, og undgå kontakt med, etniske danskere. Han prøver ikke længere at få danske venner eller være en del af det danske foreningsliv.

Vores undersøgelse indikerer, at de etniske minoritetsmænds oplevelse af racisme er tæt forbundet med køn og især de forventninger, som de selv og omgivelserne har til deres maskuline position i hverdagslivet. Ligeledes ser det ud til, at den mere generelle diskursive kønnede konstruktion af etniske minoritetsmaskuliniteter som ‘gammeldags’ og patriarkalske spiller en rolle for den andengørelse, mændene oplever. Samtidig peger vores analyser på, at andengørelsen får kønsspecifikke konsekvenser, fordi den tydeligvis indskrænker mulighederne på arbejdsmarkedet for minoritetsmænd. I det omfang disse har haft en høj eller velrespekteret social position i deres hjemland, eller har knyttet en stor del af deres maskuline identitet til rollen som forsørger, kan resultatet være konkrete kønsspecifikke sociale problemer og følelse af eksklusion.

KONKLUDERENDE DISKUSSION

Nærværende artikel har bidraget til at producere empirisk viden om komplekse marginaliseringsprocesser blandt voksne etniske

minoritetsmænd. Hovedargumentet i analysen har været, at mændenes marginalisering ikke kun er relateret til en enkelt kategori, men i stedet er udtryk for et intersektionelt og dynamisk samspil mellem flere kategorier, nemlig køn/maskulinitet, klasse, etnicitet og race. Analysen har vist, at den nedadgående klasserejse og andengørelsesprocesserne hænger sammen og er uadskillelige, og at de er centrale i forståelsen af marginaliseringsprocesser. Man kan med andre ord ikke forstå betydningen af forandrede klassepositioner uden race og køn/maskulinitet, ligesom man ikke kan forstå andengørelsesprocesserne uden et intersektionelt blik på klasse, køn og maskulinitet.

Analysen har også vist, at de intersektionelle processer foregår i forskellige sfærer af mændenes hverdagsliv, på arbejdsmarkedet, i familien og i det offentlige liv. Disse processer er generelt kendetegnet af et fravær af lokale projekter og initiativer i hverdagen, der er målrettet eller attraktive for voksne minoritetsmænd. Herudover er de kendetegnet af de dynamikker, der er knyttet til nedadgående klasserejse samt af erfaringer med racisme og andengørelse. Samlet set betyder dette, at denne samfundsgruppe befinder sig i en sårbar og udsat position. Dette medfører markante identitetsmæssige udfordringer som i vid udstrækning er relateret til de ændringer i den maskuline position, som er en konsekvens af migration.

Vi kan ikke på det foreliggende empiriske grundlag – knyttet til én bestemt bydel i Danmark – sige noget sikkert om den empiriske rækkevidde af disse fund. Men analysen peger på behov for mere forskning om de særlige sociale problemer, der knytter sig til at være minoritetsmand i Danmark. Der er behov for undersøgelser, som mere specifikt går ned i de enkelte grupper af etniske minoriteter, som har forskellige kollektive migrationshistorier, og muligvis også trækker på forskellige kulturelle tolkningsrepertoarer og normativiteter omkring

køn. Fx tyder resultaterne fra denne undersøgelse på, at migration for den somaliske gruppe fører til særligt markante ændringer i magtrelationerne mellem kønnene.

Ud over det empiriske bidrag, har ambitionen med artiklen også været at vise, hvordan intersektionalitetsperspektivet kan anvendes konkret og empirisk. Analysen er således funderet i et empirisk arbejde, som tager udgangspunkt i menneskers konkrete levede liv i et bestemt boligområde samt i de betydningsbærende dele af deres livshistorier. Vi fremhæver dette, fordi vi finder det afgørende, at intersektionalitetsperspektivet ikke kun videreudvikles begrebsmæssigt og abstrakt. Der er i mindst lige så høj grad brug for at konkretisere og operationalisere intersektionalitetsperspektivet og udvikle brugbare empiriske designs, som kan undersøge intersektionelle processer både kvantitativt og kvalitativt (McCall 2005; Christensen og Jensen 2012a).

Endelig har vores analyse teoretiske implikationer. Vi har således vist, at kategorierne virker sammen og vanskeligt kan forstås uafhængigt af hinanden. Men dertil viser analyserne også radikaliteten af det intersektionelle perspektiv i forhold til at synliggøre dominansformers kompleksitet. Når forskellige sociale differentieringsformer gensidigt konstituerer hinanden, er det en logisk konsekvens, at der kan eksistere konfigurationer af køn, klasse, etnicitet, race etc., der fungerer på en sådan måde, at kategorien 'mand' ikke meningsfyldt kan hævdes at være privilegeret i sig selv – heller ikke i forhold til kvinder i samme kontekst. Med andre ord betyder intersektionalitetsperspektivet i sin teoretiske konsekvens, at man ikke på forhånd kan opstille en generel præmis om mænd som privilegeret køn. I stedet er magtforholdene mellem kønnene et empirisk spørgsmål, der konkret skal undersøges i de intersektionelle konfigurationer, der henholdsvis privilegerer eller marginaliserer konkrete (grupper af) mænd såvel som kvinder. For os at se er dette en uundgåelig implikation af den pointe, at so-

cial kategoriers betydning kan ændres, undergraves eller endda 'vendes om' af andre kategorier. Med andre ord understreger artiklens analyser en pointe som sjældent fremhæves som en del af intersektionalitetsdiskussionen, selv om den ligger lige for, nemlig at mænd i et intersektionelt perspektiv ikke altid kan antages at være privilegerede (se dog diskussioner om intersektionalitetsperspektivet som opgør med kønets primat, hos eksempelvis Christensen og Siim 2006).

Lad os afsluttende understrege følgende: Vi påpegede indledningsvis, at forskningen i køn og etnicitet i Danmark i praksis i høj grad har været synonym med forskning i etniske minoritetskvinder. Denne artikel skal imidlertid ikke læses som et argument *imod* sociale tiltag eller forskning rettet specifikt mod etniske minoritetskvinder, men nærmere som et argument *for* også at tage mændenes problemer alvorligt – og forstå dem som kønnede. Problemet er således ikke, at der findes sociale tiltag for etniske minoritetskvinder, men snarere at der næsten ikke findes nogen rettet mod voksne etniske minoritetsmænd. Vores argument skal heller ikke forveksles med et nostalgisk ønske at vende tilbage til mere traditionelle kønsrelationer, på etniske minoritetsmænds vegne. Selv om der således kan spores ambivalenser og social lidelse i vores materiale, er der meget lidt, som tyder på, at vores informanter skulle opfatte dette som ønskeligt.

LITTERATUR

- Amiri, G. 2016. *Glansbilleder*. København: Lindhardt og Ringhof.
- Andreassen, R. 2005. *The Mass Media's Construction of Gender, Race, Sexuality and Nationality*. Ph.d. afhandling, Toronto Universitet.
- Anthias, F. 2012. Transnational Mobilities, Migration Research and Intersectionality. Towards a translocational frame. *Nordic Journal of Migration Research*. 2(2), 102-110. DOI: 10.2478/v10202-011-0032-y
- Bengtsson, T. T. 2012. Learning to become a 'gangster'? *Journal of Youth Studies*. 15(6), 677-692. DOI:10.1080/13676261.2012.671930
- Charsley, K. and Liversage, A. 2015. Silenced husbands: Muslim marriage migration and masculinity. *Men and Masculinities*. 18(4), 489-508. DOI:10.1177/1097184X15575112
- Charsley, K. and Wray, H. 2015. Introduction: The Invisible (Migrant) Man. *Men and Masculinities*. 18(4), 403-423. DOI:10.1177/1097184X15575109
- Christensen, AD. 2015. When the Strangers Take Root – Ambivalent Feelings of Belonging and Identity. In: Faber, S.T. and Nielsen, H. P. eds. *Remapping Gender, Place and Mobility: Global Confluences and Local Particularities in Nordic Peripheries*. London: Ashgate, 93-108.
- Christensen, AD. and Jensen, S. Q. 2012a. Doing Intersectional Analysis : Methodological Implications for Qualitative Research. *NORA*. 20(2), 109-125. DOI:10.1080/08038740.2012.673505
- Christensen, AD. og Jensen, S. Q. 2012b. *Stemmer fra en bydel – Etnicitet, køn og klasse i Aalborg Øst*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.
- Christensen, AD. og Siim, B. 2006. Fra køn til diversitet? Intersektionalitet i en dansk/nordisk kontekst. *Kvinder, Køn og Forskning*. 15(2-3), 32-42. DOI:10.7146/kkf.v0i2-3.28083
- Christensen AD., Larsen J. F. and Jensen S. Q. 2017. Marginalized adult ethnic minority men in Denmark: The case of Aalborg East. In: Johansson, T. og Haywood, C. eds. *Marginalized Masculinities: Contexts, Continuities and Change*. Oxford: Routledge, 170-187.
- Choo, H. Y. and Feree, M. M. 2010. Practicing intersectionality in sociological research: A critical analysis of inclusions, interactions, and institutions in the study of inequalities. *Sociological Theory*. 28(2), 129-149. DOI:10.1111/j.1467-9558.2010.01370.x
- Collins, P. H. and Bilge S. 2016. *Intersectionality*. Malden: Policy Press.
- Crenshaw, K. W. 1991. Mapping the Margins – Intersectionality, Identity Politics and Violence Against Women of Colour. *Stanford Law Review*. 43(6), 1241-1299. DOI: 10.2307/1229039
- Danneskiold-Samsøe, S., Mørck, Y. og Sørensen, B. W. 2011. *Familien betyder alt – Vold mod kvinder i etniske minoritetsfamilier*. Frederiksberg: Frydenlund.
- Davis, K. og Zarkov D. 2017. EJWS Retrospective on Intersectionality. *European Jour-*

- nal of Women's Studies*. 24(4), 313–320.
DOI:10.1177/1350506817719393
- Gans, J. C. 2008. Re-thinking intersectionality. *Feminist Review*. 89(1), 1-15.
 - Gullestad, M. 2002. *Det norske sett med nye øyne. Kritisk analyse av norsk innvandringsdebatt*. Oslo: Oslo University Press.
 - Hancock, A. 2007a. Intersectionality as a Normative and Empirical Paradigm. *Politics and Gender*. 3(2), 248-254.
DOI:10.1017/S1743923X07000062
 - Hancock, A. 2007b. When Multiplication Doesn't Equal Quick Addition: Examining Intersectionality as a Research Paradigm. *Perspectives on Politics*. 5(1), 63-79.
DOI:10.1017/S1537592707070065
 - Hancock, A. 2011. *Solidarity Politics for Millennials: A Guide to Ending the Oppression Olympics*. New York: Palgrave-Macmillan.
 - Hoel, A. 2015. From 'difference' to complexity in Men and Masculinity Studies: Exploring research methods. *NORMA – International Journal for Masculinity Studies*. 10(1), 5-19.
DOI:10.1080/18902138.2015.1013329
 - Hviid, K. 2007. 'No life'. Ph.d. afhandling, Aalborg Universitet.
 - Højgaard, L. 2010. Kan man interviewe sig til viden – om køn? *Dansk Sociologi*. 21(1), 9-25.
DOI:10.22439/dansoc.v21i1.3193
 - Jensen, S. Q. 2011. Othering, identity formation and agency. *Qualitative Studies*. 2(2), 63-78.
 - Jensen, S. Q. 2007. *Fremmed, farlig og fræk: Unge mænd og etnisk/racial andenbed – mellem modstand og stilisering*. Ph.d. afhandling, Aalborg Universitet.
 - Jensen, S. Q. og Christensen, AD. 2011. Intersektionalitet som sociologisk begreb. *Dansk Sociologi*. 22(4), 71-88.
DOI:10.22439/dansoc.v22i4.3922
 - Jensen, S. Q. 2012. 'So, it is about how negative it is!' Understanding researcher/researched interactions as relations between intersectional social positions. *Qualitative Studies*. 3(2), 115-132.
 - Jesuloganathan, T. M. 2010. "Heller gift 30 gange end at leve i et uheldigt ægteskab" – Et kvalitativt studie af en skilsmisses betydning for førstegeneration somaliske kvinder i Danmark. Speciale, Aalborg Universitet.
 - Kalkan, H. 2014. *Gadeliv blandt unge mænd fra Nørrebro*. Aalborg: Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet.
 - Klinker, S. og Bilde, M. H. 2009. Gadens Koder i A-town – status og respekt blandt etniske minoritetsfyre. *Dansk Sociologi*. 20(4), 37-56.
DOI:10.22439/dansoc.v20i4.3136
 - Kofoed, J. 2005. Holddeling: Når der gøres maskulinitet og hvidhed. *Kvinder, Køn og Forskning*. 14(3), 42-52. DOI:10.7146/kkf.v0i3.28114
 - Liversage, A. 2009. Vital Conjunctions, Shifting Horizons: High-Skilled Female Immigrants Looking for Work. *Work, Employment and Society*. 23(1), 120-141.
DOI:10.1177/0950017008099781
 - Lundström, C. 2017. The white side of migration: Reflections on race, citizenship and belonging in Sweden. *Nordic Journal of Migration Research*. 7(2), 79-87. DOI:10.1515/njmr-2017-0014
 - Lundström, C. 2014. *White Migrations: Gender, Whiteness and Privilege in Transnational Migration*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
 - Marselis, R. 2005. Majoritetskvinden som grænsemærke: Om perkerpiger og konvertitter i mediebilledet. In: Bech, H. og Sørensen, A. S. eds. *Kultur på kryds og tværs*. Aarhus: Klim, 43-64.
 - McCall, L. 2005. The Complexity of Intersectionality. *Signs*. 30(3), 1771-1800.
DOI:10.1086/426800
 - Mørck, Y. 1998. *Bindestreg-Danskere. Fortællinger om køn, generation og etnicitet*. København: Forlaget Sociologi.
 - Necef, M. Ü. 2012. Larmende Tavshed. *Tidskriftet Antropologi*. 66, 79-104.
 - Nielsen, H. B. 2013. Gender on class journeys. In: Maxwell, C. og Aggleton, P. eds. *Privilege, Agency and Affect*. London: Palgrave, 202-218.
 - Phoenix, A. 2006. Interrogating intersectionality: Productive ways of theorising multiple positioning. *Kvinder, Køn og Forskning*. 15(2-3), 21-30.
DOI:10.7146/kkf.v0i2-3.28082
 - Pringle, K. 2008. Intersektionalitet og det sociale arbejdes praksis. I: Jacobsen, M. H. og Pringle, K. red. *At forstå det sociale – sociologi og socialt arbejde*. København: Akademisk Forlag, 108-124.
 - Schwalbe, M. 2000. The Elements of Inequality. *Contemporary Sociology*. 29(6), 775-781.
DOI:10.2307/2654084
 - Siim, B. and Stolz, P. 2015. Particularities in the Nordic: Challenges to Equality Politics in a Globalized World. In: Faber, S.T. and Nielsen, H. P. eds. *Remapping Gender, Place and Mobility: Global Confluences and Local Particularities in Nordic Peripheries*. London: Ashgate, 19-35.
 - Siim, B. 2003. *Medborgerkabets udfordringer – etniske minoritetskvinders politiske myndiggørelse*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
 - Skjøtt-Larsen, J. 2008. Aalborg Øst – En social og symbolsk profil. *Sociologisk Arbejdsrapport*. 24.
 - Spivak, G. C. 1985. The Rani of Sirmur: an essay in reading the archives. *History and Theory*. 24(3), 247-272. DOI:10.2307/2505169

- Wengraf, T. 2001. *Qualitative Research Interviewing*. London: Sage Publications
- Wennerström, U. 2003. *Den kvinnliga klassresan*. Göteborg Studies in Sociology no. 19. Göteborg: Göteborg Universitet.
- Wingfield, A. H. 2008. Bringing minority men back in. *Gender og Society*. 22(1), 88-92. DOI:10.1177/0891243207310719
- Yuval-Davis, N. 2012. Dialogical Epistemology – An Intersectional Resistance to the “Oppression Olympics”. *Gender og Society*. 26(1), 46-54. DOI:10.1177/0891243211427701

NOTER

1. Nærværende artikel bygger på empiriske data, som også danner grundlag for bl.a. en dansk monografi (se Christensen og Jensen 2012b) og et internationalt bogkapitel (se Christensen, Larsen og Jensen 2017).
2. Ud fra strengt sproglige kriterier kan det fremstå som dobbeltkonfekt at tale om *voksne* minoritetsmænd, idet mænd per definition er voksne. Vi benytter imidlertid denne terminologi for at understrege, at der er tale om forældregenerationen og dermed markere en grænse til forskningen i minoritetsunge. Eksisterende undersøgelser af et-

niske minoritetsmænd fokuserer således oftest på *unge* etniske minoritetsmænd og ofte subgrupper blandt disse, som opfattes som særligt problematiske, f.eks. kriminaliserede gadekulturer (fx Klinker og Bilde 2009; Bengtsson 2012; Kalkan 2014). Denne forskning har desuden kun sjældent haft et eksplicit kønsperspektiv (se dog Hviid 2007; Jensen 2007)

3. Der ligger naturligvis ikke i denne påpegning en antydning af, at der ikke kan være reelle ligestillingsproblemer i etniske minoritetsmiljøer (se f.eks. Danneskiold-Samsøe et al. 2011; Neced 2012, samt Amiri 2016 for en vigtig autobiografisk skildring); problematiseringen af den diskursive konstruktion af etniske minoriteter(s kønsrelationer) går således her alene på dens generaliserende og stereotype karakter, samt på det forhold at den i sin konsekvens problematiserer *alle* etniske minoritetsmænd.

4. https://www.ugebreveta4.dk/i-disse-postnumre-bor-der-snart-flere-indvandrere-end_19954.aspx (Besøgt 28/11/17). Tallene fra 2008 og 2014 bygger på forskellige områdedefinitioner. Tallene fra 2008 bygger på Aalborg Kommunes kommuneplanområder, mens tallene fra 2014 bygger på postnumre. Det ændrer dog ikke ved pointen om, at Aalborg Øst på den ene side er den bydel, der har mest etnisk diversitet i Aalborg, mens bydelen på den anden side ikke er præget af en overvægt af beboere med etnisk minoritetsbaggrund.